

Bilaga 11 till kundval hemtjänst

Biståndsriktlinjer SOL

Enbart information

Innehållsförteckning

Hjälp och stöd i hemmet	3
Matdistribution	5
Trygghetslarm	6
Nödsändare	6
Personlig omvårdnad	7
Matlagning	7
Personlig hygien	8
Tillsyn dag/natt	8
Vak- vård i livets slutskede	8
Telefonkontakt	8
Ekonomi	9
Egenvård	9
Egenträning	9
Boendestöd enligt 4 kap 1 § SoL	9
Socialt bostadskontrakt	10
Kontaktperson	11
Ledsagning	12
Dagverksamhet	12
Dagverksamhet demens	13
Avlösning i hemmet	14
Anhörighetjänst	15
Anhörigbidrag	15
Permanent särskilt boende	16
Parboende	16
Växelvård	17
Korttidsplats	18

Hjälp och stöd i hemmet

Syfte

Socialnämnden skall med respekt för människors självbestämmande och integritet, verka för att människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden.

Socialnämnden skall göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på detta område. Person

som ej själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde skall genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet skall utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Beskrivning av bistånd

Kommunernas sociala stöd, omvårdnad och omsorg utförs till övervägande del i den enskildes bostad. Allt fler kan bo i ordinärt boende livet ut. Omsorgen och omvårdnaden står i fokus även om personen också har stora medicinska behov. Insatser från hemtjänsten ges för att underlätta för den enskilde i den dagliga livsföringen och i många fall för att det skall vara möjligt att bo kvar i det egna hemmet. Insatserna kan vara rehabiliterande och ha som mål att göra den enskilde oberoende så långt det är möjligt. Biståndet kan också vara kompensatoriskt. Insatserna ges till person som på grund av sjukdom, fysiska, psykiska och/eller sociala funktionshinder eller annan orsak behöver stöd och hjälp i den dagliga livsföringen. Till hemtjänstens uppgifter hör både insatser av servicekaraktär och personlig omvårdnad. Det är den enskildes behov som är avgörande för rätten till insatser enligt 4 kap.1 § socialtjänstlagen.

Hög ålder eller fysisk sjukdom berättigar inte automatiskt till hemtjänstinsatser. Av 6 kap. 1 § äktenskapsbalken framgår att makar skall, var och en efter sin förmåga, bidra till det underhåll som behövs för att deras gemensamma och personliga behov skall tillgodoses.

Hemtjänst till hjälp i hemmet beviljas vanligtvis inte till personer som bor på permanent särskilt boende då de vistas hemma hos anhöriga och närstående i Falkenbergs kommun.

Personer som lever tillsammans i hushållsgemenskap, där båda är i behov av hemtjänstinsatser skall det alltid ske en individuell prövning och upprättas två ärenden om rätten till hemtjänstinsatser finns.

Tiden att utföra insatserna kan ibland vara gemensam och tiden är då halverad i varje enskilt beslut.

Alla beslut om hjälp och stöd i hemmet skall tidsbegränsas, dock max 2 år även om behovet är varaktigt.

Speciella kriterier för rätt till hjälp och stöd i hemmet

Behov av hemtjänstinsatser anses föreligga om personen:

- är i behov av tillfällig eller kontinuerlig hjälp i den dagliga livsföringen och behovet ej kan tillgodoses på annat sätt.

Behovet av hemtjänst anses tillgodosett om personen:

- själv kan utföra insats
- har annan i hushållet eller i sin omgivning som utför det åt honom/henne
- genom alternativa insatser får behovet tillgodosett.
- genom medicinska insatser kan återfå hela eller delar av sin funktionsförmåga

- genom sjukgymnast/arbetsterapeutiska insatser kan återfå hela eller delar av sin funktionsförmåga
- genom hjälpmedel ökar sin funktionsförmåga så att behovet blir tillgodosett

Hjälp i hemmet omfattar inte skötsel eller rastning av husdjur, då detta inte anses ingå i skälig levnadsnivå.

Snöskottning och sandning anses generellt kunna tillgodoses genom fastighetsägaren.

Städning

Hjälp med städning beviljas om sökande eller annan i hushållet inte kan utföra detta. I städningen ingår dammsugning av golv och mattor, våttorkning av golv, damning samt rengöring av badrum/toalett. I städning ingår även fönsterputsning 1 gång/år. Vilket sedan sker i samband och inom ramen för den ordinarie städningen. I städningen ingår inte att piska mattor.

Städningen omfattar två rum och kök, hall och badrum/toalett var fjortonde dag.

Makar/personer som lever i hushållsgemenskap där ingen kan städa och de har skilda sovrum kan städning av tre rum och kök beviljas, med förutsättning att båda makar beviljas insatsen vid en individuell bedömning. Det skall då finnas två öppna ärenden. Barn från 12 års ålder bedöms kunna svara för städningen av sitt eget rum. Tonåringar som lever i hushållsgemenskap kan bidra till hjälp i hemmet.

Om det föreligger särskilda skäl kan dock städning beviljas mer frekvent. Särskilda skäl kan t.ex. vara personer som av olika anledningar smutsar ner mer än normalt. Då sökande åberopar mer frekvent städning på grund av t.ex sjukdomstillstånd skall detta kunna styrkas med läkarintyg.

Lättare städning

Insatsen lättare städning beviljas endast utöver ordinarie städning. Lättare städning inbegriper underhållstädning och främst i kök och badrum. Disk, upptorkning av spill på golv, tömning av sopor, avtorkning av bord och bänkar samt städning av toalett (exkl.ordinarie städ). I insatsen kan även ingå sopsortering/återvinning, hämta saker ur förråd, rengöring av micro, kylskåp, vattning av krukväxter.

Storstädning och sanering ingår inte i begreppet städning.

Vid behov ingår rengöring av rullstol, rollator och övriga hjälpmedel.

Vid oklarhet om en persons funktionsförmåga och dess varaktighet beviljas städning 3-6 månader, då sedan ny prövning och funktionsbedömning görs. Vid känd varaktig funktionsnedsättning kan längre beslut fattas, dock max 2 år.

Tvätt och klädvård

I tvätt ingår maskintvätt av kläder, sänglinne och textilier samt torkning och hopvikning. I tvätt ingår även hjälp att byta lakan/renbäddning. Tvätt beviljas vanligen var 14:e dag. Om särskilda skäl föreligger kan insatsen beviljas oftare. Särskilda skäl kan vara inkontinens eller barnfamiljer där föräldrarna inte själva har förmåga att tvätta. I insatsen ingår ej att tvätta mattor eller att mangla.

Extra tvätt

I insatsen extra tvätt vid behov mer än en gång i veckan ingår maskintvätt av kläder, sänglinne och textilier samt torkning och hopvikning. Insatsen är ett komplement till tvätt/klädvård och beviljas personer med inkontinens besvär.

Vid bedömningen av rätten till insatsen skall hänsyn tas om personen själv kan tvätta men endast behöver hjälp att hänga upp tvätten.

I begreppet klädvård ingår strykning av gångkläder och att utföra enklare lagningar t.ex. att sy i en knapp. Klädvård beviljas vanligen var 14:e dag.

Alla beslut om tvätt och klädvård skall tidsbegränsas, dock max 2 år även om behovet är varaktigt.

Inköp och ärenden

Till inköp räknas inköp av mat, hushållsartiklar samt apoteksvaror.

Inköp sker i närliggande affär och apotek, detta beviljas normalt en gång i veckan. Föreligger särskilda skäl kan detta utökas. I insatsen inköp ingår hjälp med att skriva inköpslista när så behövs.

Omfattar ansökan om hemtjänst även att personen önskar följa med vid inköpstillfället skall rätten till aktivering föreligga och beviljas. Det kan handla om personer som kan handla men inte bära matkassar, och har i kombination med behov av inköp även behov av promenad och som en social aktivitet, eller inte kan förmedla till personalen vilka varor som skall inhandlas.

Personer som inte har behov av hemtjänst utan endast har behov av hjälp med inköp där de önskar följa med vid inköpstillfället beviljas istället ledsagning om rätten till insatsen finns.

Se även över möjligheten av hemkörning av varor. Inköp av annat än mat, t.ex. kläder, faller under insatsen ledsagning och personen kan då följa med.

Skall den enskilde följa med till affären framgår detta av beställningen till utföraren. Alla beslut om inköp skall tidsbegränsas, dock max 2 år även om behovet är varaktigt.

Matdistribution

Kost och kostvanor har en stor betydelse för människans hälsa och välbefinnande. Personen skall utifrån individuella behov erbjudas näringsmässigt rätt sammansatt kost samt tillförsäkras kost av god kvalitet. Att inta ett lagat mål mat dagligen ingår i skälig levnadsnivå.

Matdistribution innebär att färdiglagad varm mat (lunch med efterrätt) kan levereras hem till personen alla dagar i veckan om behov och rätten till insatsen finns.

Möjlighet att köpa kvällsmål som matdistribution kan ske efter medicinsk bedömning/HSL av hemsjukvårdens distriktssköterska.

- Specialkost skall ges efter individuell medicinsk bedömning/HSL.
 - Önskekost skall ges efter individuell medicinsk bedömning/HSL.
 - Näringspreparat inkl sondnäring skall ges efter individuell medicinsk bedömning/HSL.
 - Alternativ mat skall erbjudas personer som inte tål/är överkänslig mot visst livsmedel samt så långt det är möjligt erbjuds alternativ mat p g a religiösa, etiska och kulturella skäl.
- Individuell bedömning enligt SoL.

Föreligger behov av hjälp att öppna matleveransen ingår detta i matdistributionen.

Matdistribution kan kombineras med andra stycket under matlagning.

Speciella kriterier för rätt till matdistribution

Behov av matdistribution anses föreligga om personen:

- på grund av funktionshinder, nedsatt allmäntillstånd, eller personen är oförmögen till att själv sköta mathållningen helt eller delvis.
- har tendens till undernäring
- har felaktigt näringsintag

Behovet av matdistribution anses tillgodosett om personen:

- har närstående som lagar mat
- kan inta måltid i närliggande dagcentral eller kommunalt matservering eller kan använda sig av alternativa lösningar.

Trygghetslarm

Trygghetslarm beviljas för att motverka otrygghet och/eller för att den enskilde skall kunna kalla på hjälp vid akut uppkomna situationer. Syftet är att upprätta en samtalskontakt mellan den enskilde och hemtjänstpersonal och att därefter vid behov få hjälpbehovet tillgodosett. Vid akuta nödlägen som kräver läkarvård och sjukhusvistelse skall larmnummer 112 eller annat användas i första hand om personen/närstående har förmåga att själv bedöma när ambulans skall tillkallas.

Trygghetslarm kan möjliggöra ett fortsatt eget boende och/eller öka trygghet och säkerhet i hemmet samt avlasta anhöriga, det kan även förebygga behovet av särskilt boende och motverka inläggning på sjukhus.

Trygghetslarm kan även beviljas på permanent särskilt boende efter individuell prövning.

Speciella kriterier för rätt till trygghetslarm

Behov av trygghetslarm anses föreligga om personen:

- har funktionshinder som försvårar att påkalla hjälp vid akut uppkomna situationer
- upplever otrygghet i livssituationen
- bor själv och/eller är i behov av kontinuerlig tillsyn stora delar av dygnet
- har falltendens.

Behov av trygghetslarm anses tillgodosett om personen:

- genom trygghetsringning/telefonkontakt från hemtjänstpersonal får behovet tillgodosett.

För att kunna ha ett trygghetslarm måste den enskilde ha insikt och förståelse för när, hur och på vilket sätt man larmar. Biståndet kan annars omprövas p.g.a förändrade förhållanden. Socialförvaltningen kan återta larm i de fall enskild återkommande larmar utan påtagliga skäl.

För installation av trygghetslarm krävs att personen har egen fast telefon och abonnemang via telenätet samt 2 extra nycklar.

Det skall finnas farbar väg (med personbil) fram till den enskildes bostad.

Nödsändare

Nödsändare är till för person som bor i ordinärt eller permanent särskilt boende. Nödsändaren är inte ett bistånd som ersätter personens behov av daglig tillsyn.

Nödsändare avger radiosignaler som med hjälp av pejlingsutrustning kan identifiera och geografiskt lokalisera personer.

Nödsändaren skall användas när det är en nödsituation och det föreligger misstanke om fara för personens liv och hälsa. Det är anhöriga/personal som anmäler försvinnande till polisen. Polisen bedömer när nödsituation föreligger och ger i uppdrag till trygghetscentralen att aktivera nödsändaren via minicall-nätet. Anhörig/personal skall alltid själv först försöka finna den försvunna personen.

Speciella kriterier för rätt till nödsändare

- Personen skall ha en demensdiagnos
- Personen kan bo i ordinärt eller särskilt boende.
- Personen skall vara oförmögen att hantera telefon/mobiltelefon
- Personens behov av säkerhet, trygghet och tillsyn skall inte kunna tillgodoses med kommunens ordinarie hemtjänst eller trygghetslarm i den specifika situationen
- Det skall vara påvisat att personen vandrar, försvinner i utomhusmiljö under längre tid och inte hittar hem
- Användningen av nödsändaren ska godkännas av anhöriga
- Anhöriga ska ansvara för att anmäla försvinnandet till polisen.

Alla beslut om nödsändare skall tidsbegränsas, dock max 1 år även om behovet är varaktigt.

Personlig omvårdnad

Med personlig omvårdnad avses de insatser som är direkt riktade till personen för att tillgodose dennes grundläggande behov. Detta innebär hjälp med på- och avklädning, toalettbesök, förflyttningar, sängbäddning samt hjälp med mat och dryckesintag. Personlig omvårdnad beviljas till person som inte klarar att utföra det på egen hand på grund av nedsatt rörelseförmåga eller till person som på grund av psykiskt funktionshinder eller demens är oförmögen till egna initiativ.

- på- och avklädning beviljas i regel morgon och kväll. Behöver inte alltid innebära total hjälp med alla kläder utan även delvis eller bara enstaka plagg. Hjälpen kan även innebära endast stöd eller assistans i samband med på- och avklädning.
- hjälp vid förflyttningar ges till den som inte längre helt eller delvis kan förflytta sig på egen hand.
- sängbäddning beviljas vid dagligt behov vanligen i samband med att personal finns i hemmet.

Alla beslut om personlig omvårdnad skall tidsbegränsas, dock max 2 år även om behovet är varaktigt.

Matlagning

Hjälp med tillagning helt eller delvis av frukost, kvällsmat, mellanmål och/eller vissa moment vid tillagning av lunch (uppvärmning o.d.) Kan beviljas dagligen eller vid behov. Tillagning av lunch beviljas normalt inte, behovet tillgodoses genom matdistribution. Hjälp till disk, avtorkning och att slänga sopor ingår.

Vid behov kan sökande få hjälp med insatser kring måltiderna i form av uppvärmning av färdiglagad mat, dukning och diskning. Det kan även förekomma tillsyn i samband med måltiderna för att tillförsäkra att personen äter samt hjälp med födo/dryckesintag vid behov.

Alla beslut om matlagning skall tidsbegränsas, dock max 2 år även om behovet är varaktigt.

Personlig hygien

I personlig hygien ingår hjälp med dusch/bad eller helavtvättning samt hårvård, hårrullning, nagelklippning av händer, insmörjning av mjukgörande kräm och rakning. Hjälp med dusch/bad eller helavtvättning beviljas vanligen vid 2 tillfällen per vecka. Kan ske oftare vid särskilda behov. I insatsen ingår upptorkning och iordningställande i badrummet/hygienutrymmet.

Daglig personlig hygien beviljas vanligen morgon och kväll och inkluderar även tandhygien, rakning och att kamma håret.

Personlig hygien beviljas till person som inte kan utföra det självständigt på grund av nedsatt rörelseförmåga eller till person som är oförmögen att ta egna initiativ.

Rengöring av rullstol, rollator och övriga hjälpmedel ingår om insatsen städning saknas i hemtjänstbeslutet.

Alla beslut personlig hygien skall tidsbegränsas, dock max 2 år även om behovet är varaktigt.

Tillsyn dag/natt

Tillsyn innebär att personen får kortare besök av personal någon eller några gånger per dag och/eller natt. Detta sker då vid andra tillfällen än för att utföra andra insatser. Syftet med dessa besök är att tillförsäkra personen trygghet och säkerhet i vardagen. Liksom vid ansökan om andra insatser sker en individuell prövning och i vissa fall kan behovet tillgodoses genom trygghetslarm och/eller telefonkontakt. Beviljas vanligen en gång per dag/eller natt men kan ske oftare.

Bistånd i form av tillsyn på natten tidsbegränsas till max 3 månader, därefter sker ny prövning.

Vak- vård i livets slutskede

Insatsen skall vara tidsbegränsad. Bedömning av behov skall ske i samråd med sjuksköterska.

Vid beslut av vak avslutas eventuellt befintligt hemtjänstbeslut och ersätts med nytt som även innefattar vak. Det skall finnas ett pågående beslut där behov av vak och andra hemtjänstinsatser framgår.

Telefonkontakt

Telefonkontakt innebär att personal från hemtjänsten ringer upp den enskilde vid en i förväg bestämd tidpunkt. Insatsen kan ibland ersätta/kombineras med insatsen tillsyn. Beviljas vanligen en gång per dag. Insatsen beviljas endast då behovet inte kan tillgodoses genom trygghetslarm.

Alla beslut om telefonkontakt skall tidsbegränsas, dock max 2 år även om behovet är varaktigt.

Aktivering/Socialkontakt

Med aktivering avses hjälp och stöd vid olika aktiviteter i det dagliga livet. Insatsen innebär t.ex. att gå en promenad. Aktivering kan även innebära att personal t.ex. läser en tidning tillsammans med personen. Aktivering beviljas alltid när sökande skall medfölja vid inköpstillfället. Promenad kan även tillgodoses genom inköp med personal. Aktivering beviljas vanligen vid ett tillfälle per vecka.

Social kontakt innebär hjälp från personal att för personen upprätthålla kontakter i sitt nätverk. Insatsen kan bestå av att personal är behjälpliga vid kontakter med vänner och släkt m.m.

Alla beslut om aktivering och social kontakt skall tidsbegränsas, dock max 2 år även om behovet är varaktigt.

Ekonomi

Post- och bankärenden innebär enbart hjälp med att fylla i blankett, vilket vanligen sker en gång i månaden. Insatsen beviljas till personer som är klara och adekvata och som kan tala om för personalen vad som skall skrivas/fyllas i. Övriga hänvisas/får hjälp att ansöka om ställföreträdare godman/förvaltare.

Önskar personen följa med till post/bankärende och rätten finns beviljas insatsen som ledsagning eller kan ske på redan beviljad aktiveringstid.

Alla beslut om hjälp med ekonomi skall tidsbegränsas, dock max 2 år även om behovet är varaktigt.

Egenvård

Egenvård innebär att personen har ett personligt ansvar för insatsen men att personen exempelvis p.g.a. fysiska funktionshinder inte själv kan utföra handlingen. Exempel på egenvård är intag av medicin, att ta olika typer av droppar, enklare såromläggning, stödstrumpor, salvbehandling och insulingivning. Egenvård beviljas endast efter samråd med ansvarig sjuksköterska, dietist eller läkare.

Alla beslut om egenvård skall tidsbegränsas, dock max 1 år även om behovet är varaktigt.

Egenträning

Egenträning innebär, liksom egenvård, att personen har ett personligt ansvar för regelbunden träning av olika slag men på grund av sitt funktionshinder inte kan utföra själva handlingen utan personellt stöd. Exempel på egenträning är gångträning, ADL-träning och rörelseträning. Egenträning beviljas efter samråd med kommunens sjukgymnast eller arbetsterapeut. Paramedicinare rekommenderar nivån av egenträningen. Taktmassage kan aldrig vara egenträning.

Alla beslut om egenträning skall tidsbegränsas, dock max 3 månader även om behovet är varaktigt.

Boendestöd enligt 4 kap 1 § SoL

Insatser i form av boendestöd syftar till att ge stöd för att stärka och utveckla den enskildes egna förmågor och resurser. Det avser främst "hjälp till självhjälp" där insatserna ges och utformas med målsättningen att öka den enskildes oberoende och självständighet.

Boendestödet bygger på och förutsätter den enskildes aktiva medverkan i förändringsarbetet. Brukaren skall omfattas av personkrets 1 - 2 LSS.

Speciella kriterier för rätt till hjälp och stöd i form av boendestöd

Rätt till insatser i form av boendestöd föreligger om personen behöver:

- Psykologiskt stödjande insatser, t.ex. stöd för att stärka självförtroende, stöd för att förmå den enskilde att fatta egna beslut, stöd för att förmå den enskilde att lita till sin egen förmåga o.s.v.
- Pedagogiska insatser, t.ex. lära/träna den enskilde att sköta hem och hushåll, att handla i affärer, att vistas i offentliga miljöer, att åka allmänna kommunikationer och i övrigt hjälp att planera och skapa struktur.
- Aktiverande insatser för att bryta passivitet, d.v.s. att motivera den enskilde till olika aktiviteter, t.ex. att sköta den personliga omvårdnaden, att delta i hemarbetet, att komma ut på olika aktiviteter, att delta i sysselsättning m.m.
- Nätverksskapande insatser för hjälp att bygga upp/återupprätta ett eget socialt nätverk, t.ex. stöd för att återknyta kontakter med anhöriga och vänner samt skapa nya vänskapsrelationer.
- Hjälp med enklare ekonomiska angelägenheter, t.ex. att fylla i giroblanketter och planera hushållsinköp. Mera omfattande hjälp med ekonomin skall inte ges inom ramen för boendestöd.
- Hjälp att vid behov ta kontakter med myndigheter, hälso- och sjukvård o.s.v.
- Hjälp och stöd med egenvård. Hälso- och sjukvårdsinsatser kräver alltid delegation och ges inte inom ramen för boendestöd.

Hänvisning till lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

- Ledsagarservice om det är en stödjande funktion för att den enskilde skall klara att ombesörja en personlig angelägenhet utanför hemmet, t.ex. fritidsaktivitet, genomföra ett läkarbesök eller om ledsagningen utgör ett led i träning eller lärande där avsikten är att den enskilde på sikt skall klara aktiviteten på egen hand.

Behov av boendestöd anses inte föreligga om personen behöver:

- Bestående hjälpinsatser som kontinuerligt måste utföras åt den enskilde.

Den enskildes hjälpbehov kan i dessa fall vara av sådan art, t.ex. personlig omvårdnad och serviceinsatser i hemmet, att rätt till bistånd i form av avgiftsbelagd hemtjänst föreligger.

Genom att boendestödjande insatser skall vara habiliterande/rehabiliterande ses de som av behandlande karaktär och är därmed jämlikt 8 kap 1 § socialtjänstlagen avgiftsbefriade.

Beslut om boendestöd tidsbegränsas alltid och beviljas maximalt 1år. Det är lämpligt att fatta beslut om boendestöd för en kortare tidsperiod i ärenden där det initialt är svårt att helt klarlägga en persons faktiska hjälp- och stödbehov.

Vid uppföljning och eventuell omprövning skall ställning tas till om insatserna fortsatt kan anses vara av en behandlande karaktär, d.v.s. att de fortsatt bedöms ha en habiliterande/rehabiliterande effekt och skall ges i form av boendestöd eller har visat sig vara av bestående karaktär och då skall erbjudas som bistånd i form av avgiftsbelagd hemtjänst.

Socialt bostadskontrakt

Socialt bostadskontrakt är reglerat i hyreslagen. Socialnämnden tecknar avtal med hyresvärderna (förstahandskontrakt). Därefter kan andrahandsavtal upprättas mellan socialnämnden och den enskilde. Ett socialt bostadskontrakt (andrahandskontrakt) är inte ett

bistånd enligt socialtjänstlagen, men hjälp till bostad kan enskild ansöka om som bistånd genom 4 kap 1 § socialtjänstlagen.

Syfte med socialt bostadskontrakt är att socialnämnden stödjer personer som har olika svårigheter att få bostad genom den reguljära bostadsmarkanden.

Målet är att socialnämnden med hyresvärdens godkännande skall överlåta förstahandskontraktet till den enskilde personen.

Alla beslut om bostad/lägenhet skall tidsbegränsas, dock max 1 år även om behovet är varaktigt.

Andrahandskontrakt genom socialförvaltningen skall tidsbegränsas, dock max 1 år.

Nya hyreskontrakt skall vara godkända/undertecknade av förvaltningschef/socialchef.

Skall hyreskontrakt förlängas sker detta av biståndschef och då under max 1 år.

Kontaktperson

Insatsen kontaktperson är ett icke professionellt stöd som ges av en medmänniska som är lämplig för uppgiften. Den enskildes sociala behov blir avgörande för vilka kvalifikationer kontaktpersonen skall ha. Det är den enskildes behov som avgör uppdragets omfattning och art. Kontaktperson beviljas när den enskilde saknar närstående, socialt kontaktnät och inte själv har förmåga att ta kontakt med andra. Syftet är att främja den enskildes utveckling och sociala kontakter.

Kontaktperson beviljas när den sökande behöver hjälp att bryta isolering, delta i samhällets aktiviteter samt behöver råd och stöd i vissa situationer som inte är av så komplicerad natur att god man måste anlitas. Omfattning av hur ofta kontaktpersonen och personen träffas beviljas enligt kommunförbundets riktlinjer. Anhörig kan inte förordnas som kontaktperson.

Kontaktperson förordnas när den enskilde behöver stöd, råd och/eller hjälp. Kontaktpersonen kan vara en hjälp vid personliga angelägenheter t.ex. förmedla läkarbesök eller ordna utbildning. Normalt skall kontaktperson ej beviljas för den person som har ett fungerande kontaktnät. Särskild restriktivitet skall råda när det gäller personer boende i särskilt boende eftersom behovet normalt skall tillgodoses inom ramen för boendet. Kontaktpersonen kan få uppdrag att arbeta för att personen skall bryta isolering/frigörelse, och kan även vara behjälplig vid fritidsaktiviteter. Kontaktpersonen kan arbeta med tydligt förändringsinriktat arbete.

Kontaktpersonen ersätts enligt kommunförbundets rekommendationer. Förhöjt arvode eller omkostnadsersättning sker i samråd med biståndschef.

Speciella kriterier för rätt till kontaktperson

Behov av kontaktperson anses föreligga om personen:

- har bristfälligt socialt nätverk
- har behov av hjälp att bryta isolering.

Behov av kontaktperson anses tillgodosett om:

- behovet av sociala kontakter kan tillgodoses på annat sätt.

Alla beslut om kontaktperson skall tidsbegränsas, dock max 1 år även om behovet är varaktigt.

Ledsagning

Socialnämnden skall verka för att sociala kulturella och andliga behov tillgodoses och att den enskildes sociala kontakter i samhället skall kunna bibehållas. Med ledsagning avses att personen får stöd att ta sig till och från aktivitet, samt stöd att utföra olika aktiviteter. Som vid t.ex. läkarbesök.

För att kunna upprätthålla eller få stöd att etablera och/eller stimulera den enskildes sociala kontakter kan behov föreligga om ledsagning. Ledsagning kan beviljas separat vid varje behovstillfälle. Vid regelbunden och återkommande hjälp vid promenader eller liknande hänvisas till insatsen aktivering inom befintligt hemtjänstbeslut. För person i behov av regelbunden och återkommande ledsagning till specificerat beslut fattas under aktuell tidsperiod, dock max tre månader. I beslutet/beställningen skall det framgå var ledsagningen skall utföras. Ledsagning till besök på sjukhus/vårdinrättning beviljas i den utsträckning som behovet kräver och som inte kan tillgodoses på något annat sätt. Insatsen kan beviljas till, från och under en aktivitet.

Personer som endast är i behov av hjälp till inköp och som bedöms ha rätt att följa med vid inköpstillfället beviljas ledsagning och inte aktivering/hemtjänst.

Speciella kriterier för rätt till ledsagning

Behov av ledsagning anses föreligga om personen:

- är i behov av särskilt stöd på grund av väsentliga svårigheter och med anledning av ett varaktigt funktionshinder som hindrar personen att själv genomföra aktiviteten.
- löper risk att bli isolerad.

Behovet av ledsagning anses kunna tillgodoses på annat sätt om personen:

- genom att insatser av personal på särskilt boende/gruppboende skall tillförsäkra dylikt
- har närstående, god man eller annan (frivilligverksamhet.) som kan vara behjälplig till, från och under aktivitet.
- genom stöd från färdtjänstchaufför, sjukhusvårdinna och/eller befintlig vårdpersonal kan genomföra besöket på t.ex. vårdinrättningen.
- omfattas av att behovet bör tillgodoses av föräldransvaret.

Ledsagning till aktiviteter beviljas högst 2 gånger/vecka till person mellan 12-20 år och för person därutöver 1 gång/vecka. Ledsagning till inköp/ärenden beviljas högst 1 gång/månad. Hjälp vid promenader beviljas genom hemtjänstbeslut/aktivering då detta inte är att anse som ledsagning.

För att ledsagning skall beviljas för aktivitet/resa skall utredningen påvisa att den enskilde är i behov av biståndet för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Dagverksamhet

Dagverksamhet är en gruppaktivitet för person som vårdas av anhöriga i ordinärt boende eller person som är i behov av stöd, gemenskap eller hjälp att bryta isolering. Insatsen innebär olika sociala aktiviteter i grupp dagtid under viss tid. Syftet med verksamheten är att bryta isolering, främja sociala kontakter och upprätthålla funktioner som behövs för att klara den dagliga livsföringen. Dessutom ges möjlighet till avlösning för anhörig och för att personen skall kunna bo kvar i sitt ordinära boende. Dagverksamhet kan vara ett komplement till omsorg och omvårdnad i hemmet.

Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska, eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra 5 kap 7 § socialtjänstlagen. Socialnämnden skall verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

Speciella kriterier för rätt till dagverksamhet

Behov av dagverksamhet anses föreligga om personen:

- har anhörig som är i behov av avlastning från vård-/omvårdnadsarbete
- ej kan ta del av den öppna dagverksamheten
- har ett litet eller bristfälligt socialt nätverk
- har behov av uppföljning i näring/nutrition situationen
- behöver hjälp för att bibehålla dygnsrytm
- har behov av stimuli för att upprätthålla sin funktionsnivå.

Behovet av dagverksamhet anses tillgodosett om personen:

- bor i särskilt boende
- är beviljad hemtjänstinsatser som tillgodoser behovet
- kan ta del av den öppna dagverksamheten.

Beviljas vanligen 1-3 dagar/vecka. Tidsbegränsat beslut, max 1 år

Dagverksamhet demens

Personen skall ha ett diagnostiserat funktionshinder i form av en demenssjukdom och vara bosatt i ordinärt boende.

Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska, eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra (5 kap 7 § socialtjänstlagen). Socialnämnden skall verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra (5 kap.4 § socialtjänstlagen).

Dagverksamhet är ett komplement till omsorg och omvårdnad i hemmet. Dagverksamhet är en gruppaktivitet där diagnostiserad dement person som bor i ordinärt boende kan vistas dagtid och där få anpassad aktivering, stimulering, träning och tillsyn. Hjälp till att förbättra eller bibehålla psykiska och fysiska funktioner hos personen och socialt stöd samt avlastning för anhörig under ledning av därtill utbildad personal.

Speciella kriterier för rätt till dagverksamhet demens

Behov av dagverksamhet för personer med demenssjukdom anses föreligga om personen:

- har behov av särskilt stöd, struktur, stimulering och träning i den dagliga livsföringen som ej kan tillgodoses på annat sätt
- har behov av hjälp till att bibehålla dygnsrytm
- har behov av uppföljning av näring/nutrition situation
- har anhörig som är i behov av avlastning från vård-/omvårdnadsarbete
- har behov av stimuli för att upprätthålla sin funktionsnivå.

Behov av dagverksamhet anses tillgodosett om personen:

- bor i särskilt boende
- är beviljad hemtjänstinsatser som tillgodoser behovet

- kan tillgodogöra sig ordinär dagverksamhet.

Beviljas vanligen 2-5 dagar/vecka. I särskilda fall kan insatsen beviljas 7 dagar/vecka. Tidsbegränsat beslut, max 1 år.

Avlösning i hemmet

Socialnämnden skall genom stöd underlätta för dem som vårdar närstående som är långvarigt sjuka eller äldre eller som har funktionshinder. (5 kap 10 § socialtjänstlagen).

Med avlösning i hemmet menas att personal från hemtjänsten finns i hemmet istället för en närstående. Avlösning i hemmet kan beviljas för att närstående skall kunna upprätthålla sociala kontakter, uträtta ärenden, genomföra aktiviteter utanför hemmet m.m. i syfte att kunna bibehålla ett självständigt liv.

Att bistå närstående med denna avlastning skall ses som en förebyggande insats för att förbättra den enskildes möjlighet att bo kvar i den egna bostaden samt att stärka dennes möjligheter att få hjälpinsatser av närstående.

Speciella kriterier för rätt till avlösning i hemmet

- Insatsen beviljas då närståendevårdaren och personen är sammanboende, folkbokförda och fastboende i kommunen samt 18 år eller äldre.
- Personens omsorgsbehov skall vara stort och varaktigt d.v.s. bedömas kvarstå under minst 6 månader (undantag vård i livets slutskede).
- Insatsen beviljas då anhörig har svårt att lämna hemmet på grund av personens oro eller omsorgsbehov.
- Personen har stort tillsyns/omvårdnadsbehov.
- Personens trygghetsbehov skall inte kunna lösas med trygghetslarm.
- Anhörig skall vara i behov av avlastning från vård-/omvårdnadsarbete.

Behovet av avlösning i hemmet anses tillgodosett om:

- behovet är tillgodosett på annat sätt t.ex. genom dagverksamhet eller växelvård. Avlösning beviljas därmed inte person som har växelvård eller regelbundet deltar i dagverksamhet.

Aktiviteter som utförs under avlösningen skall vara riktade till personen och omfattar inte hemtjänstuppgifter av servicekaraktär.

Avlösning i hemmet kan beviljas enligt 4 kap 1 och 2 § socialtjänstlagen. Avlösning i hemmet upp till 12 timmar/månad under dagtid 7.00-21.00 är kostnadsfritt och beslutas enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen. Behov av avlösning utöver 12 timmar per månad sker i samråd med biståndschef och ges i enlighet med 4 kap 1 § socialtjänstlagen i form av hemtjänst/avlösning.

Outtagen tid kan inte överföras från månad till månad. Beslutet ska vara tidsbegränsat till max 1 år.

Om behovet av avlösning gäller dygnet runt eller flera dagar i sträck kan behovet istället tillgodoses genom korttidsboende.

Anhörighetjänst

Biståndshandläggare beslutar om rätten till hemtjänst föreligger enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen. Ansökan om anställning avslås alltid med hänvisning till 4 kap 2 § socialtjänstlagen.

Anhöriganställning är ett alternativ då det finns ett kommunalt hemtjänstansvar, att anhörig utför hemtjänsten genom anställning. Beslutet om anställning sker alltid av ansvarig utförare.

Anhörigbidrag

Insatsen anhörigbidrag kan utgå till person som är 18 år eller äldre och som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning vårdas i ordinärt boende av närstående. Bidraget är ett stimulansbidrag och inte en kompensation för utfört vårdarbete. Brukare och anhörigvårdare ska vara folkbokförda och fast boende i kommunen. Ersättning utbetalas endast när brukaren vistas den huvudsakliga tiden varje vecka inom kommunen. Anhörigbidrag beviljas enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen.

Speciella kriterier för rätt till anhörigbidrag

Personen skall vara i behov av personlig omvårdnad och/eller medicinska insatser i form av hemsjukvård motsvarande minst 3 timmar/dag eller tillsyn dygnet runt på grund av beteende som är av psykisk karaktär för att personen skall kunna erhålla bidraget. Beteende som avses är främst demens eller psykiska störningar med stark ångest, oro eller aggressivitet. Kriteriet innebär att personen enbart kan lämnas ensam i hemmet kortare stunder.

Övriga kriterier:

- Anhörigbidrag beviljas endast om personens vårdbehov bedöms bestå under minst 6 månader, undantaget vård i livets slutskede.
- Anhörigbidrag kan beviljas även när anhörigvårdaren uppbär pension, sjukbidrag, försörjningsstöd eller liknande.
- Anhörigbidrag kan beviljas även om personen har hemtjänstinsatser genom kommunen, dock ej om anhörigvårdaren är *personlig assistent*, anhöriganställd för hemtjänst- eller hemsjukvårdsinsatser hos personen.
- Anhörigbidrag kan ges även om insatsen kan tillgodoses genom hemtjänst.
- Anhörigvårdaren behöver inte vara släkt med personen eller bo tillsammans med denne.
- Rätten till anhörigbidrag föreligger inte om vård-/omvårdnadsbehovet faktiskt redan är tillgodosett genom hemtjänst, dagverksamhet eller insatser från sjuksköterska.

Beslutet skall vara tidsbegränsat och följas upp individuellt och tidsbegränsas till *max 1 år*. Anhörigkonsulent eller annan tjänsteman kan vid behov bidra med uppgifter/underlag för utredningen.

Anhörigbidrag utgår med 1580 kr/månad oavsett insatsernas omfattning. Bidraget utbetalas till den som har funktionsnedsättningen och är enligt kommunalskattelagen inte skattepliktigt.

Halv månadsersättning betalas ut:

- Om personen under en månad varit borta mer än 10 dagar från hemmet för vård och omsorg inom offentligt finansierad verksamhet, exempelvis varit inlagd på sjukhus eller haft avlastnings- eller växelvårdsplats.
- Om ersättningen börjar löpa efter den 15:e i månaden.

- Om personen avlider före den 15: e i månaden.

Ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun

Vistelsekommunens skyldighet att bistå bosättningskommunen trädde i kraft 1 maj, 2011 då ändringar gjordes i socialtjänstlagen 2 kap 6 §.

Vistelsekommunen har en skyldighet att på begäran bistå en bosättningskommun med utredning och verkställighet av insatser när en enskild avser att under en kortare eller längre tid vistas i kommunen. En tillfällig vistelse kan vara en tillfällig genomresa eller några månaders boende i sommarbostad, upp till sex månader. Enligt socialtjänstlagen 2 kap 7 § ska bosättningskommunen ersätta vistelsekommunen för kostnader med anledning av verkställighet som vistelsekommunen bistått med. Ersättning för verkställighet ska betalas enligt den ersättningsnivå som bosättnings-kommunen tillämpar för motsvarande insatser.

Permanent särskilt boende

Socialnämnden skall verka för att äldre människor får goda bostäder och skall ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service.

Kommunen skall inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd. (5 kap 5 § socialtjänstlagen).

Socialnämnden skall verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

Särskilt boende är boende för i huvudsak äldre människor eller andra som på grund av funktionshinder ej klarar att bo i ordinärt boende. Särskilt boende kan bestå av lägenheter, enkel eller flerbäddsrums och som kan ge service och omvårdnad till människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring.

Parboende

Makar/sambor som båda är i behov av särskilt boende enligt speciella kriterier för rätt till permanent särskilt boende och som önskar bo tillsammans, erbjuds lägenhet som är lämplig som bostad för två personer inom enhet för särskilt boende. Vid bedömning av lämpligheten tas hänsyn till krav på utrymme för eventuella hjälpmedel samt möjligheten för personal att ge omvårdnads- och serviceinsatser under godtagbara arbetsmiljöförhållanden.

Makar/sambor som önskar bo tillsammans och där endast den ena parten är i behov av särskilt boende enligt speciella kriterier för rätt till permanent särskilt boende, erbjuds lägenhet som är lämplig för två personer i anslutning till enhet för särskilt boende. Vid bedömning av lämpligheten tas hänsyn till krav på utrymme för eventuella hjälpmedel samt möjligheten för personal att ge omvårdnads- och serviceinsatser under godtagbara arbetsmiljöförhållanden. Lägenheten utgör sedan särskilt boende endast för den part som har behov av och som erhållit biståndsbeslut för ett sådant boende.

För att beviljas permanent särskilt boende i form av gruppboende för personer med funktionshindret demens, krävs att personen har erhållit demensdiagnos av läkare.

Speciella kriterier för rätt till permanent särskilt boende

Behov av särskilt boende anses föreligga om personen:

- har ett stort och varaktigt hjälpbehov, kombinerat med oförmåga att påkalla hjälp
- uttrycker stark/ständig oro eller är en fara för sig själv

- på grund av betydande fysiska, psykiska eller sociala skäl ej kan bo i ordinärt boende
- har omfattande omsorgs- och omvårdnadsbehov eller avlastningsbehov
- har ett omfattande psykiskt funktionshinder eller konsekvenser av detta
- har behov av kontinuerlig tillsyn som ej längre kan tillgodoses genom andra alternativ
- har omfattande behov av tillsyn eller annan omsorg nattetid som ej kan tillgodoses i ordinärt boende
- har behov av medicinsk omvårdnad som ej kan tillgodoses i ordinärt boende
- har en hemmiljö som ej är möjlig att anpassa utifrån funktionshinder och att personen saknar ombud eller egen förmåga att själv ombesörja ny bostad på den öppna marknaden
- har en varaktig funktionsnedsättning vars konsekvenser ej kan tillgodoses i ordinärt boende och möjligheten att tillgodose behovet genom hemtjänstinsatser är uttömda

Behoven skall bedömas utifrån skälig levnadsnivå och i förhållande till

- medicinering
- mentalt tillstånd/psykisk stabilitet
- funktionsnivå/omvårdnadsbehov
- behov av kontinuerlig tillsyn dag och natt
- behov av akut hjälp

Behovet av särskilt boende bör anses tillgodosett om personens behov:

- kan tillgodoses med insatser från hemtjänst eller alternativa insatser
- kan tillgodoses med hjälpmedel eller bostadsanpassning
- kan tillgodoses genom rehabilitering eller habilitering.

Permanent särskilt boende som beviljas utifrån hög ålder eller behov av trygghet och/eller socialt behov, skall alltid ske i samråd med biståndschef.

Växelvård

Insatsen växelvård är vistelse i särskilt boende med regelbundna intervaller. Syftet är att avlösa anhöriga som vårdar person i ordinärt boende samt främja kvarboende. Bistånd ges för avlastning från vård-/omvårdnadsarbete.

Behov av växelvårdsplats anses föreligga om personen:

- är i behov av regelbundet återkommande planerad korttidsvård för att avlasta hemsituationen i ordinärt boende
- har ett omfattande behov av omsorg, omvårdnad och tillsyn där anhöriga behöver avlastas från vård-/omvårdnadsarbete.

Behovet av växelvårdsplats anses tillgodosett om:

- personen enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen erhåller permanent särskilt boende
- personens behov av omsorg och omvårdnad skäligen kan tillgodoses genom kommunal hemtjänst
- personens behov kan tillgodoses genom anhörigstöd i form av dagverksamhet eller avlösning i hemmet.

Beslutet ska tidsbegränsas, max 1 år

Korttidsplats

Korttidsplats är en tidsbegränsad insats som kan beviljas av flera olika orsaker som avlösning, behov av utredning eller när omsorgsbehovet tillfälligt inte kan tillgodoses i ordinärt boende.

Korttidsplats skall alltid beviljas för en avgränsad period. Person kan inte samtidigt vara beviljad korttidsplats och permanent plats i särskilt boende.

Speciella kriterier för rätt till korttidsplats

Behov av korttidsplats anses föreligga om:

- personen på grund av funktionsnedsättning eller allmäntillstånd ej har möjlighet att omedelbart återgå till hemmet efter sjukhusvistelse
- personen är i behov av habilitering eller rehabilitering under avgränsad tid och som inte kan tillgodoses i ordinärt boende
- personens ADL-förmåga bör utredas och utvärderas
- behov av utprovning eller anskaffning av hjälpmedel föreligger och som inte kan ske i ordinärt boende
- behov av att bostadsanpassning föreligger
- korttidsplats behövs för att avlasta anhörig i ordinärt boende
- personen är i behov av tillfällig dygnskontinuerlig tillsyn eller omvårdnad
- det föreligger behov av omvårdnad i livets slutskede som inte kan ske i ordinärt boende
- det föreligger svåra sociala problem eller sociala missförhållanden

Behov av korttidsplats anses tillgodosett om personens behov:

- kan tillgodoses genom hjälpmedel och anpassning av bostad
- kan tillgodoses av kommunal hemtjänst i ordinärt boende
- kan tillgodoses av anhörigstöd i form av dagverksamhet eller avlösning i hemmet
- kan tillgodoses av rehabiliterande åtgärder/paramedicinare i ordinärt boende